

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/403/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216210067
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2216210067.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Ľubica Bundzelová, v spore žalobcu: Ing. X. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K Q. V. č. XXXX, B., Česká republika, zastúpený: JUDr. Albína Vágóová, advokátka, so sídlom Ružová 265, Dunajská Streda, proti žalovanému: NÉMETH I+J, spol. s r. o., so sídlom Mlynský rad 14/113, Zemianska Olča, IČO: 36 548 731, zastúpený: JUDr. Tibor Nagy, advokát so sídlom Kukučínova 8, Nové Zámky, o nahradenie prejavu vôle, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č. k. 16C/288/2016-179 zo dňa 13. júna 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa r u š í a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu žalobcu zamietol, výrokom II. priznal žalovanému náhradu trov konania a výrokom III. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C 108/2016-40 z 15.4.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 26Co 272/2016-105 zo 16.1.2017. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal výroku, ktorým mal súd nahradiť prejav vôle žalovaného ku kúpnej zmluve, ktorej text pripojil k zmenenej žalobe. Žalobca tvrdil, že takýto žalobný návrh bol prípustný podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) a je prípustný aj podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP). Súd však v prerokúvanej veci rozhodoval o zmenenej žalobe, pričom k zmene došlo 9.5.2017, teda za účinnosti CSP. Nie je podstatné, či žaloba podaná 24.6.2016 by bola prípustná podľa § 80 OSP. Zmenou žaloby, ktorú súd pripustil, sa predmetom konania stala nová žaloba, ktorá už nebola podaná za účinnosti OSP, pre posúdenie jej procesnej prípustnosti je rozhodujúca len úprava CSP, najmä § 137 a § 229. Z § 137 CSP vyplýva, že žalobou sa možno domáhať rozhodnutia najmä o splnení povinnosti, nároku na usporiadanie práv a povinností strán podľa osobitného predpisu, určení, že tu právo je alebo nie je, prípadne určení právnej skutočnosti. Citované ustanovenie síce obsahuje len demonštratívny výpočet žalobných návrhov (arg. „najmä“), takže je možné sa domáhať aj iného rozhodnutia, ak možnosť jeho vydania vyplýva z iného právneho predpisu. Nárok, aby súd rozhodol, že „nahrádza prejav vôle“ inej osoby, však nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Len ustanovenie § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) hovorí o práve „domáhať sa, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím“. Toto ustanovenie v sebe však takisto pôvodne obsahovalo odkaz na § 161 ods. 3 OSP, ktorému dnes obsahovo zodpovedá § 229 CSP. Podľa tohto ustanovenia platí, že právoplatné rozsudky ukladajúce povinnosť prejavu vôle nahrádzajú tento prejav. Treba dať za pravdu žalobcovi, že formulácia súdnych rozhodnutí podľa citovaného ustanovenia je rozdielna a rozdielny je aj názor najvyšších súdnych autorít na túto formuláciu. Svedčí o tom jednak žalobcom predložený rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 518/2015 a rozhodnutia citované v uznesení Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 52/2016. Tieto rozhodnutia však pre súd nie sú záväzné kasačne, pretože nimi nebolo zrušené rozhodnutie súdu v prejednávanej veci, ale len presvedčivosťou svojich dôvodov. Z princípu sudcovskej nezávislosti totiž vyplýva, že sudca je (s výnimkou prípadov kasačnej viazanosti) oprávnený vyjadriť vlastný názor, ktorý bude odlišný od právneho názoru iného súdu, pokiaľ tento

svoj názor náležitým spôsobom zdôvodní. Za týmto účelom súd vykonal rozbor tejto problematiky v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. V uznesení sp. zn. 2 Cdo 235/2010 bol vyjadrený názor, že je „rozhodnutie odvolacieho súdu... nepreskúmateľné. Uvedeným rozhodnutím sa vôľa žalovaného nenahradila, pretože ako vyplýva z výroku, žalovanému bola uložená vyššie uvedená povinnosť (t. j. ponúknuť podiel žalobcovi na predaj). Na druhej strane v uznesení sp. zn. 2 Cdo 91/2008, no najmä uznesení sp. zn. 4 Cdo 203/2010 zaujal Najvyšší súd SR opačný a presvedčivo odôvodnený názor, že „rozsudky ukladajúce vyhlásenie vôle sú typické rozsudky, ktoré ukladajú povinnosť uzavrieť nejakú zmluvu či povinnosť uskutočniť nejaký právny úkon. Len čo rozsudok, ktorý ukladá povinnosť napr. uzavrieť určitú zmluvu, nadobudne právoplatnosť, účinkom tejto právoplatnosti je, že právny úkon (napr. zmluva) sa považuje za uzavretú dňom právoplatnosti rozhodnutia“. Podľa názoru súdu tento posledne citovaný názor plne zodpovedá jasnému zneniu § 229 CSP, ale aj § 161 ods. 3 OSP. Ako už bolo uvedené, z citovaných ustanovení jasne vyplýva, že prejav vôle sa považuje za nahradený rozsudkom ukladajúcim povinnosť prejavíť vôľu. Aby teda rozsudok mohol vôľu žalovaného nahradiť, teda aby mohol mať účinky v zmysle § 229 CSP, musí svojou formuláciou zodpovedať tomuto ustanoveniu, teda musí ukladať povinnosť prejavíť určitú vôľu. V dôsledku toho nie je žaloba o nahradenie prejavu vôle akýmsi osobitným druhom žaloby upraveným v § 229 CSP (a predtým v § 161 ods. 3 OSP). Naopak, v prípade tejto žaloby ide o obyčajnú žalobu o splnenie povinnosti v zmysle § 137 písm. a) CSP. Súd totiž nemôže svojím rozhodnutím „nahrádzať“ povinnosť žalovaného, pokiaľ mu takéto oprávnenie výslovne nevyplýva z právneho predpisu (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Povinnosť prejavíť vôľu je totiž len jedným z typov plnení konania, ktoré je oprávnený jeden účastník právneho vzťahu (veriteľ) žiadať od druhého účastníka (dlžníka). V zmysle typológie § 494 OZ (danie, konanie, opomenutie, trpenie) je prejav vôle konaním (facere) dlžníka v podobe určitého prejavu vôle. Tak ako súd nikdy nerozhodne, že nahrádza iné plnenie (napr. nezaplatí za dlžníka jeho peňažný dlh ani nebude namiesto dlžníka trpieť určité konanie), nemôže nahradiť ani povinnosť prejavíť vôľu. Súd v zmysle § 137 písm. a) CSP, ale aj § 4 OZ môže len zaviazať dlžníka na splnenie príslušnej povinnosti (záväzku). Ak teda záväzok dlžníka spočíva v prejave vôle, môže ho súd len zaviazať na tento prejav. Potom sa prejaví účinnok § 229 CSP a takýto rozsudkom svojou právoplatnosťou nahradí takýto prejav. Účelom citovaného ustanovenia je teda v podstate vylúčiť exekučné vymáhanie takejto povinnosti, ktoré tak nie je potrebné a takýto rozsudok je teda samovykonateľný. Účelom § 229 CSP však nie je zavádzať akýkoľvek osobitný typ žalôb, na základe ktorej by súd vo výroku rozsudku mohol rozhodnúť tak, ako to žiadal žalobca. Žalobca sa teda domáhal rozhodnutia, ktoré súd nie je oprávnený vyniesť, v dôsledku čoho je jeho žaloba nedôvodná.

2. Súd však podľa judikatúry (porovnaj analogicky napr. rozsudok NS SR 5Cdo 254/2009, nález ÚS SR I. ÚS 122/2012, ale aj uznesenie Krajského súdu v Trnave 25Co 357/2014) nie je doslovne viazaný žalobným návrhom, ale môže sa od neho formulačne odchýliť. Aj keby však súd žalobcov návrh preformuloval tak, že ide o žalobu o splnenie povinnosti prejavíť vôľu, nemohol by žalobca byť úspešný. Podľa § 137 písm. a) CSP totiž súd môže rozhodnúť o splnení povinnosti. Aj keď citované ustanovenie na rozdiel od § 80 písm. b) OSP už nehovorí o povinnosti zo zákona, z právneho vzťahu alebo porušenia práva, je zrejmé, že súd môže v rozsudku uložiť len takú povinnosť, akú mu dovoľuje zákon, resp. aká žalovanému vyplýva zo zákona a akú dobrovoľne nespínil. V prerokovanej veci žalobca tvrdil, že žalovaný porušil jeho predkupné právo ako spoluvlastníka v zmysle § 140 OZ. Zo zisteného skutkového stavu je pritom zrejmé, že v decembri 2014, ako aj apríli 2015 bol žalobca (väčšinovým) spoluvlastníkom nehnuteľnosti parc. reg. C č. 1687/1 v k. ú. H. Q., pričom ďalším spoluvlastníkom bola spoločnosť LAND HOLD, s.r.o. Tá zmluvami zo 17.12.2014 a 9.4.2015 previedla svoje spoluvlastnícke podiely v úhrnej výške 823315/1839945-ín na žalovaného. Podľa § 140 OZ mal teda žalobca predkupné právo k podielom prevádzaným spoločnosťou LAND HOLD, s.r.o., v dôsledku čoho mala táto spoločnosť podľa § 602 ods. 1 a § 603 ods. 1 OZ ponúknuť vec žalobcovi na predaj za podmienok dohodnutých so žalovaným (§ 606 OZ) a žalobca bol oprávnený túto ponuku prijať podľa § 605 OZ. Ak tak neurobil, teda sa predkupné právo porušilo, môže sa žalobca domáhať od nadobúdateľa, aby mu ponúkol vec na predaj v zmysle § 603 ods. 3 OZ (dnes konštantná judikatúra, porovnaj napr. rozsudok sp. zn. 4Cdo 48/2009 alebo uznesenie sp. zn. 3Cdo 269/2009).

3. Z už uvedeného teda vyplýva, že žalovaný mal voči žalobcovi povinnosť ponúknuť mu spoluvlastnícke podiely na uvedených nehnuteľnostiach na predaj podľa § 603 ods. 3 OZ a pokiaľ tak neurobil dobrovoľne, mohol sa žalobca domáhať splnenia tejto povinnosti žalobou podľa § 137 písm. a) CSP. Žalobca sa však nedomáha splnenia tejto povinnosti, ale domáha sa uzavretia „kúpnej zmluvy“. Uzavretie kúpnej zmluvy je však v zmysle § 44 ods. 1 OZ dôsledkom prijatia ponuky zo strany obľáta. Z celého žalobného petitu je pritom zrejmé, že žalobca uvažoval tak, že sám podpíše návrh kúpnej zmluvy

a súd nahradí rozsudkom prejav vôle žalovaného prijať tento návrh. Z § 603 ods. 3 OZ však plyní, že povinnosť osoby, ktorá nadobudla spoluvlastnícky podiel v dôsledku porušenia predkupného práva, nespočíva v prijatí návrhu, ale v urobení ponuky predaja oprávnenému spoluvlastníkovi. Takáto ponuka je potom vlastne ponukou v zmysle § 43a ods. 1 OZ na uzavretie zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu. Žalobca ako oprávnený spoluvlastník bol teda voči žalovanému oprávnený domáhať sa len urobienia takejto ponuky a len takto formulovanému žalobnému návrhu by súd bol oprávnený vyhovieť. Naopak, zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť žalovaného prijať žalobcom vyhotovený návrh kúpnej zmluvy na predaj takéhoto podielu.

4. Dôležitosť tohto rozlišovania je daná osobitným spôsobom vzniku zmluvy v prípade realizácie predkupného práva. Ako totiž vyplýva z § 605 OZ, je z hľadiska výkonu predkupného práva rozhodujúce, či ten, kto je oprávnený vec kúpiť, zaplatil v lehote cenu, za ktorú mu bola vec ponúknutá na kúpu predávajúcim spoluvlastníkom. K účinnému prijatiu ponuky na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti (§ 140 OZ) dochádza až zaplatením kúpnej ceny za ponúkaný spoluvlastnícky podiel v dvojmesačnej (prekluzívnej) dobe od doručenia ponuky, pokiaľ nebola dohodnutá iná doba jej zaplatenia. Samo vyhlásenie o prijatí ponuky bez vyplatenia podielu v uvedenej lehote nemožno preto považovať za účinné prijatie ponuky. Nezaplatenie ceny podielu (ako špeciálnej podmienky prijatia ponuky) má za následok zánik povinnosti spoluvlastníka, ktorý chce predať svoj spoluvlastnícky podiel, vyplývajúcej mu z predkupného práva. (pozri judikát R 49/2010, rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 1996/2005, nález ÚS ČR I. ÚS 156/05, ale aj uznesenie NS SR sp. zn. 7 MCdo 1/2013). K prijatiu ponuky (návrhu na uzavretie zmluvy) pri výkone predkupného práva teda nedochádza vyhlásením, ale tzv. iným včasným konaním v zmysle § 43c ods. 1 OZ. Ustanovenie § 605 OZ je potom lex specialis aj voči § 46 ods. 2 OZ, keďže v takomto prípade - aj keď je predmetom nehnuteľnosť - k akceptácii nedochádza písomným prejavom na zmluve, ale len vyplatením ponuky v zmysle § 605 a § 606 OZ. V prerokovanej veci mal teda žalovaný ponúknuť žalobcovi svoje podiely na predaj a žalobca mal zaplatiť kúpnu cenu v súlade s § 605 a 606 OZ, čím by došlo k prijatiu ponuky. Ak žalovaný podiely neponúkol, mal sa žalobca domáhať v zmysle § 603 ods. 3 OZ, aby žalovaný prejavil vôľu, urobil voči nemu určitú ponuku na predaj týchto podielov. Právoplatnosťou rozsudku, ktorému by sa takejto žalobe vyhovel, by bola v zmysle § 229 CSP nahradená vôľa žalovaného urobiť takúto ponuku a žalobcovi by podľa § 605 OZ plynuli dva mesiace, počas ktorých by mohol túto ponuku určeným spôsobom prijať.

5. Žalobca však vo svojej žalobe zvolil postup presne opačný a žiadal, aby súd nahradil súhlas žalovaného s návrhom zmluvy, ktorý žalobca predložil žalovanému. Takýto postup však nezodpovedá vyššie citovaným ustanoveniam o výkone predkupného práva. Navyše, ako už bolo uvedené, ak by súd takejto žalobe vyhovel, a právoplatnosťou rozsudku by sa nahradila vôľa žalovaného, súhlas s takouto zmluvou, podľa § 44 ods. 1 OZ by okamihom právoplatnosti vznikla medzi stranami kúpna zmluva o prevode spoluvlastníckych podielov na žalobcu a až z nej (čl. III) by vyplývala povinnosť uhradiť žalovanému kúpnu cenu. To by však odporovalo § 605 OZ, podľa ktorého k prijatiu ponuky a vzniku zmluvy dochádza až zaplatením, teda zaplatenie je tu konaním, ktoré je predpokladom vzniku samotnej zmluvy, nie až povinnosťou vyplývajúcou zo zmluvy. Okrem toho by to mohlo viesť k tomu, že žalobca by na základe takejto vzniknutej zmluvy mohol okamžite žiadať vklad do katastra nehnuteľností bez toho, aby splnil povinnosť zaplatiť kúpnu cenu. Žalovanému by potom (v prípade eventuálneho porušenia tejto povinnosti) zostávala len možnosť od zmluvy odstúpiť (§ 517 ods. 1 OZ) a domáhať sa zrušenia zmluvy a vrátenia spoluvlastníckeho podielu (§ 48 a § 457 OZ). To však odporuje úprave § 605 OZ, ale aj účelu tohto ustanovenia, ktorým je jednoznačne ochrana osoby vykonávajúcej predkupné právo tým spôsobom, že zaplatenie je podmienkou účinného prijatia ponuky. Tým sa určitým spôsobom „vyrovnáva“ obmedzenie, ktoré tejto osobe vyplýva z (porušeného) predkupného práva, je síce povinná vec ponúknuť na predaj, no neriskuje platobné problémy oprávneného z predkupného práva.

6. Na uvedených záveroch nemôžu nič meniť ani prípadné ťažkosti pri vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe takejto zmluvy, na ktoré (implicitne) poukazyval žalobca vo svojich podaniach. V prvom rade totiž úlohou súdov nie je robiť „servis“ pre orgány katastra nehnuteľností a pre strany konania a vynášať rozhodnutia s určitým obsahom len preto, aby sa „lahko“ zapísali do evidencie nehnuteľností. Úlohou súdov je v prvom rade rozhodovať podľa hmotného práva a vynášať také rozhodnutia, ktoré mu zodpovedajú. Úlohou orgánov katastra nehnuteľností je potom takéto rozhodnutia rešpektovať. V prerokovanej veci bolo v predošlom výklade vysvetlené, že proces vzniku zmluvy pri realizácii predkupného práva podľa § 603 a 605 OZ je iný a jeho výsledkom nie je zmluva podľa § 46 ods. 2 OZ, teda listina s podpismi oboch strán. Z oboch ustanovení vyplýva, že písomnú podobu

(t. j. v zásade listinu podpísanú konajúcou osobou, porov. § 40 ods. 3 OZ) tu má len ponuka. Prijatie ponuky tu má podobu iného (faktického) konania, a to aj keď ide o nehnuteľnosť. Ak potom § 28 ods. 1 katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. ustanovuje, že práva vzniknuté zo zmlúv sa zapisujú vkladom [pričom pojem „zmluva“ je legálne definovaný v § 8 ods. 1 písm. c) katastrálneho zákona], musí aj orgán katastra nehnuteľností rešpektovať právne predpisy upravujúce proces vzniku zmlúv upravený v Občianskom zákonníku nielen v § 43 až 44, ale aj v osobitných ustanoveniach. Orgán katastra nehnuteľností je teda povinný za zmluvu považovať aj zmluvu vzniknutú osobitným postupom podľa § 603 ods. 3 a § 605 OZ. Možnosti takéhoto výkladu jasne svedčí aj znenie § 42 ods. 2 katastrálneho zákona, ktoré nepovažuje podpis za povinnú náležitosť zmluvy; § 42 ods. 3 ustanovuje len, že podpis prevodcu musí byť osvedčený, logicky však môže ísť len o také situácie, kde sa podpis vyžaduje. O podpise nadobúdateľa celé ustanovenie vôbec nehovorí. Z § 229 CSP je však zrejmé, že exekučné vykonávanie rozsudku ukladajúceho povinnosť prejavíť vôľu sa nepredpokladá, ale príslušný prejav je nahradený právoplatnosťou tohto rozsudku. Teda v tomto prípade ani prevodca (povinný z predkupného práva) nepodpisuje svoju ponuku, no orgán katastra nehnuteľností je povinný rešpektovať citovaný § 229 CSP a považovať písomnú ponuku za podpísanú právoplatnosťou rozsudku. Táto ponuka je potom akceptovaná uhradením ceny a orgán katastra nehnuteľností je povinný na základe takto preukázaného vzniku zmluvy povoliť vklad do katastra nehnuteľností, ak sú splnené aj ostatné podmienky (§ 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona). Z toho teda vyplýva, že ani katastrálne predpisy nebránia a ani nemôžu brániť tomu, aby súd dôsledne rešpektoval § 603 ods. 3 a § 605 OZ.

7. Na základe toho treba uzavrieť, že žalobca nemal voči žalovanému právo domáhať sa, aby žalovaný prijal návrh kúpnej zmluvy predloženej žalobcom, preto sa nemôže splnenia takejto neexistujúcej povinnosti domáhať ani žalobou v zmysle § 137 písm. a) CSP. Žalovaný mal len povinnosť ponúknuť podiely na predaji, jej splnenia sa však žalobca nedomáhal. Avšak aj pokiaľ by takéto právo mal, žalobný návrh by nemohol uspieť. Z obsahu žalobného návrhu totiž vyplýva, že žalovaného prejav mal byť nahradený na zmluve, ktorá mala byť podpísaná žalobcom. Vzhľadom na takto formulovaný návrh by súd mohol vyhovieť žalobe len vtedy, ak by v čase rozhodovania súdu (§ 217 ods. 1 CSP) existovala kúpna zmluva podpísaná žalobcom v zmysle žalobného návrhu. Existencia takejto zmluvy nebola dokázaná, ba naopak, žalobca jej existenciu ani netvrdil. Podľa už citovaného ustanovenia je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku, teda stav v okamihu (hodine, minúte, sekunde) jeho vyhlásenia. Nestačí, ak by stav predpokladaný v rozsudku nastal neskôr v deň jeho vyhlásenia, ale musí existovať už v čase vyhlásenia. Ak teda v prerokúvanej veci žalobca nepreukázal existenciu zmluvy podpísanej ním 13.6.2017 do okamihu vyhlásenia rozsudku, nebolo možné jeho žalobe vyhovieť už ani z tohto dôvodu. Súd len pre poriadok dodáva, že pokiaľ sa žalobca v danej veci inšpiroval ním predloženým rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co 518/2015, z neho vyplýva, že žalobca tam návrh kúpnej zmluvy podpísal 5.12.2016 a rozsudok bol vyhlásený 19.12.2016.

8. Plne úspešnému žalovanému súd podľa § 255 ods. 1 CSP priznal aj náhradu všetkých trov konania.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca prostredníctvom právnej zástupkyne podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP z dôvodu, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je zmätočné, upierajúce procesné práva žalobcovi, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalobcu a naviac konanie pred súdom prvej inštancie vykazuje takú vadu, ktorá spôsobila ako následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ani zistený skutkový stav je neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie procesné prostriedky obrany ako i útoku, ktoré neboli uplatnené a súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanému nahradenia prejavu vôle na kúpnej zmluve, uzatvorenej medzi predávajúcim, žalovaným a žalobcom ako kupujúcim, ktorej predmetom boli spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnosti zapísanej na LV Č. XXXX pre k. ú. H. Q. za účinnosti OSP, pričom žalobca žalobu riadne odôvodnil, podľa § 161 ods. 3 OSP. Žalobca si ako oprávnený spoluvlastník z predkupného práva vybral alternatívu, podľa ktorej sa domáhal voči žalovanému (tretej osobe ako singulárnemu právnenému nástupcovi pôvodného podielového spoluvlastníka), aby mu nadobudnuté spoluvlastnícke podiely na spornej nehnuteľnosti ponúkol ku kúpe za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka. Porušenie predkupného práva neumožňuje oprávnenému spoluvlastníkovi domáhať sa nápravy na tom, kto predkupné právo porušil pri predaji veci žalobou s poukazom na § 161 ods. 3 OSP. Nový nadobúdateľ, vlastní

veci, nemá povinnosť vec predať a preto oprávnenému z predkupného práva sa poskytuje možnosť nápravy rozhodnutím súdu. Iba rozhodnutie súdu je spôsobilé nahradiť nedostatok vôle tretej osoby, právneho nástupcu pôvodného podielového spoluvlastníka z predkupného práva, na uzatvorenie zmluvy o prevode podielu na oprávnenú osobu, pričom obsahom takéhoto rozhodnutia musí byť návrh na uzavretie zmluvy v intenciách § 43a) ods. 1 OZ. Obsahom zmluvy musia byť rovnaké podmienky, za ktorých nadobudol nadobúdateľ podiel na veci od pôvodného podielového spoluvlastníka s poukazom na § 603 ods. 3 OZ. Petit takej žaloby je v súlade s návrhom žalobcu aj po jeho zmene, ku ktorému žalobca pristúpil na výslovne naliehanie súdu prvej inštancie iba v nepodstatnej miere tak, ako to vyplýva z písomného návrhu žalobcu. Až právoplatnosťou rozhodnutia súdu na nahradenie prejavu vôle nadobúdateľa (žalovaného), učiniť oprávnenému spoluvlastníkovi (žalobcovi) ponuku na kúpu spoluvlastníckeho podielu (v podobe návrhu zmluvy so všetkými zákonom požadovanými náležitosťami ako súčasť rozhodnutia) sa stane ponuka ku kúpe spoluvlastníckeho podielu v podobe návrhu na uzatvorenie kúpnej zmluvy za perfektnú v súlade s § 43a) ods. 2 OZ. Prejav vôle nadobúdateľa je pre ten prípad nahradený súdnym rozhodnutím a došiel oprávnenému spoluvlastníkovi ako osobe ktorej to bolo určené. Kúpna zmluva na spoluvlastnícky podiel medzi nadobúdateľom a oprávneným spoluvlastníkom bude uzatvorená prijatím ponuky ku kúpe podielu, ktoré je nahradené súdnym rozhodnutím po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia s poukazom na § 44 ods. 1 OZ. Právoplatnosťou takého rozhodnutia súdu o nahradenie prejavu vôle dochádza ku zhode vôle, konsenzu medzi účastníkmi zmluvy. Uvedené hmotnoprávne ustanovenia, na ktoré žalobca poukazuje sa nezmenili ani po novele CSP. Súd prvej inštancie nariadil vo veci pojednávanie na deň 28.4.2017, kedy žalobcu výslovne nútil k zmene petitu návrhu bez bližšieho vysvetlenia a dostatočného zdôvodnenia, len s poukazom na tú skutočnosť, že od podania žaloby došlo k zmene zákona, platí Civilný sporový poriadok a medzi rečou pripomenul, že typ žaloby, ktorú žalobca podal neobstojí, pretože podľa právneho názoru súdu nový CSP typ žaloby na nahradenie prejavu vôle neupravuje a s poukazom na § 181 ods. 2 CSP pripomenul, že takto skoncipovanej žalobe nemieni vyhovieť. Následne však súd poskytol lehotu na prípadnú realizáciu zmeny petitu žaloby už aj s poukazom na skutočnosť, že katastrálne spisy, ktoré žalobca navrhol pripojiť súd obdržal až jeden deň pred konaním pojednávania a s ktorými sa žalobca nemal možnosť do pojednávania oboznámiť.

11. Súd vec žalobcu neprejednal a odvolávajúc sa na novú právnu úpravu typu žalôb (§ 137 CSP) žalobu zamietol ako neprípustnú aj napriek ostatnej rozhodovacej činnosti súdov v obdobných veciach s totožným predmetom žaloby. Súd neprimeraným spôsobom presádzal vlastný právny názor, ktorý je úplne odlišný od doterajšej súdnej praxe v totožných veciach a za každú cenu mienil vec ukončiť rozhodnutím v neprospech žalobcu, pričom z listinných dôkazov ktoré mal súd k dispozícii mohol vyvodit' len taký právny názor, že predkupné právo žalobcu k sporným spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnosti bolo porušené. Podľa názoru žalobcu súd neprihliadol na § 470 ods. 2 CSP. Po štúdiu katastrálnych spisov, ktoré boli pripojené k súdnemu spisu žalobca petit žaloby upravil podaním zo dňa 9.5.2017, z dôvodu, že ustálená judikatúra súdov poukazuje na to, že rozhodnutie súdu nahrádza prejav vôle a žalobca nepristúpil k požadovanej zmene petitu súdom prvej inštancie, ktoré si vynucoval z dôvodu, že mal iný právny názor na prejednávanú vec, hlavne s cieľom spor najrýchlejšie ukončiť. Žalobca nesúhlasí s názorom súdu v bode č. 6, že zmenou žaloby, ktorú súd pripustil, že predmetom konania sa stala nová žaloba, ktorá už nebola podaná za účinnosti OSP a pre posúdenie jej procesnej prípustnosti podľa názoru súdu je rozhodujúca len úprava CSP, najmä § 137 a § 229 CSP. Žalobca žiadnu novú žalobu nepodal. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vôbec neplynú z akého právneho dôvodu súd prvej inštancie zmenu petitu žaloby kvalifikoval ako novú žalobu. Navyiac zmenou petitu žalobca nenavrhol kvantitatívnu ale ani kvalitatívnu zmenu, takú, ktorá by bola spôsobilou vyvodit' tieto mylné právne úvahy súdu. Opísané skutočnosti naplňajú nesprávny procesný postup súdu, ktorý svojou intenzitou znemožnil žalobcovi realizáciu výkonu práv súvisiacich s porušením predkupného práva žalobcu na spoluvlastnícke podiely k spornej nehnuteľnosti. V tejto súvislosti je nutné poukázať i na základný princíp zakotvený v čl. 2 CSP, podľa ktorého procesná norma sa má vykladať tak, aby bola dosiahnutá právna istota (rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo 42/2010, ktoré poukazuje na to, že strany sporu by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska právneho názoru sudcu). Rozhodnutie súdu je zmätočné z hľadiska jeho zdôvodnenia a konanie vykazuje aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd v rozsudku konštatuje, že by návrh zmluvy predložený žalobcom žalovanému ako príloha zmeny žaloby bol zo strany žalobcu podpísaný a aj preto súd žalobu zamietol. Žalobca však mienil zmluvu, ktorá mala byť súčasťou petitu podpísať pred súdom 13.6.2017 alebo bol pripravený na pojednávaní predložiť podpísané zmluvy. Na pojednávaní 13.6.2017 však súd žalobcovi

neumožnil túto zmluvu podpísať, resp. neumožnil žalobcovi predložiť podpísané rovnopisy zmlúv. Súd navodil od počiatku nepriaznivú atmosféru, či už na prvom alebo na druhom pojednávaní, ktoré tkvelo v presadzovaní iba v správnosti jeho právneho názoru.

12. S poukazom na závery súdu prvej inštancie, ku ktorým dospel v bode 11 je nutné uviesť, že žalobca žiadnu ponuku na kúpu spoluvlastníckych podielov na sporných nehnuteľnostiach doposiaľ neobdržal a právom sa domáhal od žalovaného touto žalobou svojich práv. Ak žalobca doposiaľ neobdržal žiadnu ponuku na kúpu spoluvlastníckych podielov na sporných nehnuteľnostiach, nemohol ani plniť kúpnu cenu (totožnú ako žalovaný od obchodnej spoločnosti LAND HOLD, s.r.o. sporné spoluvlastnícke podiely nadobudol) a k prijatiu ponuky doposiaľ nedošlo. Právoplatnosťou rozsudku pre ten prípad by bola nahradená vôľa žalovaného urobiť takú ponuku a žalobcovi podľa § 605 OZ by plynuli následne dva mesiace, počas ktorých by mohol túto ponuku určitým spôsobom prijať (zaplatením kúpnej ceny). Kúpna zmluva, ktorú žalobca priložil k žalobe bola skoncipovaná s poukazom na § 605 OZ a plnenie z nej jasne vyplýva v lehote do dvoch mesiacov tak, ako to vyplýva aj z tohto ustanovenia. Rozhodnutie súdu pre prípad, keby žalobe žalobcu vyhovel a po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia by plnenie kúpnej ceny v lehote dvoch mesiacov v súlade s § 605 OZ by bolo vynúiteľné teda aj vykonateľné. Tým, že súd prvej inštancie rozhodol o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu v Dunajskej Stredě v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave navodil ešte väčšiu právnu neistotu a zvýhodnil druhú procesnú stranu.

13. Z uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie, resp. navrhol, aby odvolací súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Žalobca si zároveň uplatnil náhradu trov konania.

14. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu. Vo vyjadrení uviedol, že žalobca v odvolaní žiadne nové skutočnosti neuvádza, všetky jeho tvrdenia a zistenia boli predmetom konania súdu prvej inštancie a boli súdom náležite riešené a vysvetlené. Žalobca k odvolaniu priložil kúpnu zmluvu podpísanú žalovaným ako kupujúcim, pričom svoj podpis na tejto listine uznal za svoj vlastný pred notárom dňa 13.6.2017. Žalovaný je toho názoru, že takto podpísaná kúpna zmluva v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala. Žalobca pri zmene svojej žaloby zo dňa 9.5.2017 k podaniu priložil kúpnu zmluvu datovanú 13.6.2017, avšak nikým nepodpísanú. Na pojednávaní konanom dňa 13.6.2017 súd poučil strany podľa § 154 CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Po takomto poučení strany ďalšie prostriedky procesného útoku ani procesnej obrany neprednášali, ako to vyplýva zo zápisnice z pojednávania a strany ani v rámci záverečnej reči takéto prostriedky nepredniesli. Následne súd vyhlásil uznesenie, že ďalšie dokazovanie sa nevykoná a dokazovanie je skončené. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na § 366 CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie už nemožno použiť. Podľa žalovaného súd prvej inštancie konanie viedol v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP, hlavne v súlade s § 179 a 181, takže tvrdenie žalobcu, že súd prvej inštancie neprimeraným spôsobom naliehal na zmenu petitu žaloby nie je namieste. Súd na pojednávaní dňa 28.4.2017 postupoval podľa § 181 ods. 2 CSP, keď po vystúpení strán ich poučil o sporných a nesporných skutočnostiach, vykonaných dôkazoch a predbežnom právnom posúdení. Sám žalobca resp. jeho právna zástupkyňa na tomto pojednávaní na záver uviedla, že na základe takto zistených podkladov, by prípadne vypracovala novú zmenu žaloby, v ktorej by špecifikovala nový petit za využitia nových údajov. Práve z toho dôvodu súd následne pojednávanie odročil na deň 13.06.2017, teda žalobca mal dostatok časového priestoru na to, aby sa rozhodol či svoju žalobu zmení alebo nie. Žalovaný sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie a aj podľa neho žalovaný mal voči žalobcovi povinnosť ponúknuť mu spoluvlastnícke podiely na uvedených nehnuteľnostiach na predaj podľa § 603 ods. 3 OZ a pokiaľ tak neurobil dobrovoľne, mohol sa žalobca splnenia tejto povinnosti domáhať sa žalobou podľa § 137 písm. a) CSP. Žalobca ako oprávnený spoluvlastník bol voči žalovanému oprávnený domáhať sa len urobenia takejto ponuky. Žalovaný tento svoj názor vyslovil aj vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 31.5.2017. Na základe uvedeného žalovaný navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP),

preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie neobstojí z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podanej žaloby o nahradenie prejavu vôle.

16. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca sa žalobou doručenu súdu prvej inštancie domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného tak, že ako predávajúci (žalovaný) uzatvára so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu, ktorá je prílohou rozsudku. Žalobca svoj nárok odôvodňoval tým, že bol spoluvlastníkom nehnuteľností špecifikovaných v žalobe spolu so spoločnosťou Land Hold s.r.o. so sídlom vo Veľkom Mederi. Táto spoločnosť predala svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach žalovanému na základe kúpnych zmlúv, pričom porušila predkupné právo žalobcu vyplývajúce z § 140 OZ. Žalobca na pojednávaní 28.4.2014 (č.l. 107) navrhol pripustiť zmenu žaloby tak, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti v podieloch konkretizovaných v návrhu na zmenu žaloby (konkretizované aj nehnuteľnosti). Následne žalobca doručil súdu prvej inštancie návrh na úpravu petitu žaloby o nahradenie prejavu vôle s uzatvorením kúpnej zmluvy (č.l. 121).

17. Súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol v podstate z dôvodu, že nárok žalobcu uplatnený žalobou o nahradenie prejavu vôle považoval za nesprávne uplatnený, v rozpore s § 137 a § 229 CSP a ako nárok nevyplyvajúci z hmotného práva, uplatnený v rozpore s § 603 ods. 3 OZ, odporujúci § 605 OZ a § 43 a 44 OZ. Žalobca v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci, poukazoval na doterajšiu rozhodovaciu prax súdov.

18. Podľa § 137 písm. a) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o splnení povinnosti.

19. Podľa § 229 CSP právoplatné rozsudky ukladajúce povinnosť prejavu vôle nahrádzajú tento prejav.

20. Podľa § 140 Občianskeho zákonníka, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

21. Podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

22. Z citovaného ustanovenia § 137 a) CSP vyplýva možnosť domáhať sa nároku na plnenie, oproti § 80 písm. b) OSP sa neuvádza, z akého dôvodu. Žaloby na nahradenie prejavu vôle sa vždy považovali za žaloby na plnenie (porovnaj napríklad R 42/1965, 3Cz 53/73, uznesenie NS ČR 20Cdo/541/2005 z 27.10.2005). Podatť žalobu o nahradenie prejavu vôle vyplýva z § 229 CSP, ktorému zodpovedalo v minulosti ustanovenie § 161 ods. 3 OSP, preto možno konštatovať, že nová právna úprava nemala za následok žiadnu zmenu pri uplatnení nárokov spôsobom, ako to v prejednávanej veci urobil žalobca. Žalobný petit smerujúci k nahradeniu prejavu vôle za žalovaného smeruje podľa názoru odvolacieho súdu k tomu, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené nie súdom, ale súdnym rozhodnutím a musí sa v ňom ukladať „vyhlásenie vôle“ (§ 161 ods. 3 OSP), resp. „povinnosť prejavu vôle“ (§ 229 CSP). To znamená, že petit musí smerovať k tomu, aby súd žalovanému uložil povinnosť prejavu vôle a ide teda o žalobu na plnenie. Skutočným zmyslom takéhoto petitu je, aby rozsudky ukladajúce povinnosť prejavu vôle sa mohli po právoplatnosti rozsudku rovno zapísať do príslušného katastra a mali za následok zmenu vlastníckeho práva. Ak by úprava § 161 ods. 3 a § 229 neexistovala, rozsudky len upravujúce povinnosť uzavrieť zmluvu, ktorá by nebola súčasťou petitu žaloby alebo súčasťou rozsudku by bolo potrebné exekučne vykonať prostredníctvom ukladania pokút, čo by bolo nevhodné a zbytočné. Pri rozsudkoch podľa § 229 CSP žiadna exekúcia neprebíha. Právoplatnosťou rozsudku je uložená povinnosť nahradená samotným rozsudkom, t.j. okamihom právoplatnosti sa povinnosť považuje za splnenú. Na kataster sa preto podá kúpna zmluva podpísaná žalobcom a právoplatný rozsudok (porovnaj 4Cz 26/80 aj už uvedené uznesenie NS ČR 20Cdo/541/2005 z 27.10.2005). Súd prvej inštancie v bode 10 odôvodnenia rozsudku bol toho názoru, že žalobca sa voči žalovanému mohol domáhať len povinnosti ponúknuť mu spoluvlastnícke podiely na sporných nehnuteľnostiach na predaj, ako to vyplýva z § 603 ods. 3 OZ. Podľa názoru odvolacieho súdu takáto žaloba (podľa bližšie neidentifikovaných predstáv súdu prvej inštancie) nezodpovedá potrebám praktického života, tiež by ju bolo možné považovať za nevhodnú a zbytočnú, pretože v prípade, ak by aj súd takejto žalobe

vyhoveli, výkon exekúcie v prípade, ak by si žalovaný svoju povinnosť nesplnil, by sa mohol uskutočňovať len ukladaním pokút. Ustanovenie § 603 ods. 3 je potrebné vykladať tak, že žalobca najneskôr v žalobe upozorní žalovaného, že došlo k porušeniu predkupného práva žalobcu a je pripravený prijať ponuku žalovaného predať žalobcovi spoluvlastnícky podiel na predaj za rovnakých podmienok, ako tento podiel nadobudol žalovaný. Ak žalovaný dobrovoľne neponúkne žalobcovi spoluvlastnícky podiel na predaj, žalobca má právo podať aj žalobu už na nahradenie prejavu vôle, pričom musí preukázať, že skutočne došlo k porušeniu jeho predkupného práva. Rovnako neboli dôvodne vyslovené obavy súdu prvej inštancie čo by nastalo v prípade, ak by žalobca nezaplatil kúpnu cenu za nadobudnuté spoluvlastnícke podiely. Zaplatenie kúpnej ceny nebolo jednak predmetom konania a jednak úlohou súdu v odôvodnení rozsudku nie je rozoberať možné budúce scenáre vývoja vzájomných vzťahov medzi stranami sporu, pretože ide len o predpoklady, ktoré vôbec nemusia nastať a ak nastanú, všetky práva žalovaného, ktoré by boli porušené zo strany žalobcu, mu zostávajú zachované rovnako ako v prípade, ak by uzavreli kúpnu zmluvu dobrovoľne, bez rozhodnutia súdu.

23. Všeobecná právna úprava predkupného práva, t.j. ustanovenia § 602 na nasledujúce Občianskeho zákonníka sa použije nie len v prípadoch zmluvného predkupného práva, ale podporne i všade tam, kde zákonom stanovené predkupné právo neobsahuje osobitnú úpravu, t.j. i pre prípady zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov podľa § 140 OZ. Predkupné právo podielových spoluvlastníkov je založené priamo zákonom a má vecnú povahu (vecné právo). Predkupné právo, ktoré má vecno-právnu povahu pôsobí aj voči tretím osobám. Ak povinná osoba (jeden z podielových spoluvlastníkov) vec predá bez toho, že by ju ponúkol oprávnenému (ďalšiemu podielovému spoluvlastníkovi), nemá to za následok absolútnu neplatnosť zmluvy, na základe ktorej nadobúdateľ vec získal, ale oprávnený má možnosť dovolať sa relatívnej neplatnosti takejto zmluvy (§ 40a OZ) alebo sa domáhať od nadobúdateľa (nového podielového spoluvlastníka), aby mu vec ponúkol na predaj (§ 603 ods. 3 OZ). K tomu je potrebné poznamenať, že v prípade účinného dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu sa už nemôže oprávnený spoluvlastník úspešne domáhať, aby mu nadobúdateľ vec ponúkol na predaj, pretože vec nadobúdateľ platne nenadobudol. Na základe výzvy oprávneného (aj keď v podanej žalobe) vzniká nadobúdateľovi právna povinnosť ponúknuť oprávnenému vec kúpiť za podmienok, za ktorých mu mala vec pôvodne ponúknuť povinná osoba (§ 605, § 606 OZ). Ak si nesplní nadobúdateľ túto povinnosť, oprávnenému nič nebráni na súde sa domáhať, aby jeho prejav vôle (žalovaného) v tomto smere bol nahradený súdnym rozhodnutím podľa § 229 CSP (§ 161 ods. 3 OSP). Práva vyplývajúce z § 603 ods. 3 OZ a § 229 CSP môže totiž podielový spoluvlastník uplatniť i keď relatívna neplatnosť zmluvy, na ktorej základe nadobúdateľ vec získal, neuplatnil vôbec, alebo ju síce uplatnil, ale vadne, resp. neúčinne. Predpokladom postupu podľa § 603 ods. 3 OZ a § 229 CSP nie je, aby sa oprávnený najprv dovolal relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu vo vzťahu ku všetkým účastníkom zmluvy (porovnaj 22Cdo 831/2000, ale aj 22Cdo 1875/2005, rovnako Velké komentáře, Švestka, Spáčil Škárová, Hulmák a kol., nakladatelství C.H. Beck, komentár k § 603 OZ).

24. Z vyššie uvedených dôvodov preto neobstojí žiadna z úvah súdu prvej inštancie, na základe ktorých nárok uplatnený žalobou nebol považovaný za uplatnený správne, či už v súlade s procesnými, alebo hmotnými právnymi predpismi. Ani z rozhodnutí uvádzaných súdom prvej inštancie R 49/2010, rozsudku NS ČR 22Cdo 1996/2005, nálezu ÚS ČR I. ÚS 156/05, uznesenia NS SR 7MCdo 1/2013 nevyplýva, že by si žalobca uplatnil nárok v rozpore s úvahami uvedenými vyššie a citovanými rozhodnutiami posudzujúcimi možnosť uplatniť nárok žalobou o nahradenie prejavu vôle. Zo žiadneho z týchto rozhodnutí nevyplýva, že by v prípade, ak pôvodný vlastník spoluvlastníckeho podielu na veci vôbec neponúkol oprávnenému spoluvlastníkovi svoj spoluvlastnícky podiel na predaj (čím poruší § 140 OZ), následne predal vec tretej osobe, sa oprávnený spoluvlastník nemohol svojho nároku podľa § 603 ods. 3 domáhať žalobou o nahradenie prejavu vôle podľa § 229 CSP (resp. podľa vtedy účinného § 161 ods. 3 OSP). Išlo o skutkovo odlišné prípady a to v podstate z toho dôvodu, že pôvodný spoluvlastník veci pred tým, ako vec predal, ponúkol oprávnenému spoluvlastníkovi vec na predaj a až potom, keď oprávnený spoluvlastník ponuku neakceptoval (súdy posudzovali návrh ponuky na predaj ako jednostranného právneho úkonu podľa mechanizmu § 43 a nas. OZ), potom predal pôvodný spoluvlastník svoj spoluvlastnícky podiel tretej osobe. Súdy žalobu zamietli z dôvodu, že nezistili porušenie predkupného práva zo strany pôvodného vlastníka voči oprávnenému spoluvlastníkovi a nie z dôvodu, že si žalobca uplatňoval nárok nesprávne zvolenou žalobou. V súčasnosti aj za účinnosti CSP, pri zadaní slovného spojenia „o nahradenie prejavu vôle“ do vyhľadávača na stránke Ministerstva spravodlivosti SR (hľadám súdne rozhodnutie) sa nachádzajú rozhodnutia o nahradenie prejavu vôle

pre porušenie predkupného práva a súdy riadne o takýchto žalobách rozhodujú, preto právny názor súdu prvej inštancie vyjadrený v odôvodnení rozsudku v tejto veci možno považovať za ojedinelý, nemajúci oporu v doterajšej súdnej praxi či už vyšších, alebo nižších súdnych autorít. Nie je správny ani právny názor súdu prvej inštancie, že žalobu zamietol aj z dôvodu, že žalobca do rozhodnutia súdu prvej inštancie súdu nepredložil kúpnu zmluvu so svojim podpisom. Ak by aj nastala taká situácia, podľa názoru odvolacieho súdu by išlo o vadu žaloby, ktorú je pre neúplnosť potrebné odstrániť a vyzvať žalobcu na odstránenie vady žaloby podľa § 129 CSP. Ak je zmluva, o ktorej nahradenie prejavu vôle žalovaného súdnym rozhodnutím ide súčasťou výroku rozsudku, alebo je zmluva neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, je vždy súčasťou výroku rozsudku, lebo len výrok rozsudku zaväzuje a v prípade vyhovenia takejto žalobe kataster zapíše zmenu vlastníckeho práva na základe výroku.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa odseku 2 rovnakého paragrafu i zákona, vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Povinnosťou súdu prvej inštancie sa bude v ďalšom konaní posúdiť, či podanie žalobcu doručené súdu 19.5.2017 (č.l. 121) je návrhom na zmenu žaloby, alebo ide len o doplnenie pôvodne podanej žaloby a zväziť aplikáciu § 139 CSP, aby sa ustálil predmet konania. Ako z vyššie uvedeného vyplýva, žaloba bola v danej veci podaná po procesnej stránke v súlade s § 229 CSP a § 603 ods. 3 CSP, preto súd prvej inštancie bude vykonávať navrhované dôkazy smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej. Po vykonaní dokazovania vo veci opätovne rozhodne a rozhodnutie (vrátane trov konania) v súlade s § 220 ods. 2 a 3 CSP riadne odôvodní. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že rozsudok tunajšieho súdu 23Co 518/2015, na ktorý poukazoval žalovaný, bol Najvyšším súdom SR zrušený a vrátený mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie uznesením 2Cdo 114/2017 z 31.7.2018, ale nie z dôvodu nesprávne uplatneného nároku, ale z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (skutkovo nešlo o rovnakú vec, pretože vo veci 23Co 518/2015 sa zohľadňoval osobitný zákon č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom a pôvodným vlastníkom spoluvlastníckeho podielu, ktorý porušil predkupné právo žalobcu bol Slovenský pozemkový fond).

27. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).